

Čís. 6575.

Společnost s r. o.

Zápis zániku zastupitelského oprávnění dočasných jednatelů do rejstříku není podmínkou tohoto zániku. Odvolání jednatelů, třebaže jsou dosud zapsáni v rejstříku, nejsou oprávněni zastupovati společnost a lze tuto okolnost namítati i naproti třetím osobám, jimž to bylo známo.

Smlouvou, kterou se všichni tři jednatelé společnosti dohodli, že dva z nich, oprávnění dosud zastupovati firmu, vystoupí ze společnosti, byla provedena změna společenské smlouvy. Byla-li změnou společenské smlouvy stanovena změna v zastoupení společnosti, není před zápisem změny do rejstříku oprávněn zastupovati (platně zavázati) společnost ten, kdo ji měl podle změny smlouvy nadále zastupovati.

(Rozh. ze dne 14. prosince 1926, R II 310/26.)

Alfred F., Ervín Z. a Max K. byli společníky a jednatelem firmy J. F. bratr, společnost s r. o. K zastupování firmy byli oprávněni dva jednatelé společně a znamenání firmy dělo se tím způsobem, že znění firmy podepsali dva k znamenání oprávnění jednatelů. Ježto se všichni tři jednatelé zavázali solidárně jako rukojmí a plátce s firmou J. F. bratr zaplatiti žalující bance veškeré její pohledávky z úvěru poskytnutého firmě J. F. bratr až do výše 250.000 Kč, podala žalobkyně na žalované žalobu o zaplacení zůstatku 67.750 Kč s přísl. Procesní soud první stolice žalobu zamítl. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a uložil prvnímu soudu, by vyčkaje pravomoci dále jednal a znovu rozhodl. Důvody: Prvý soudce zjistil, že se všichni tři společníci dne 20. listopadu 1920 dohodli, že žalovaní vystoupí ze společnosti s právní účinností k 1. listopadu 1920, zjistil dále, že debetní saldo firmy bylo 27. prosince 1920 úplně žalobkyni zapraveno a že nynější zažalované saldo povstalo tím, že žalobkyně poskytovala firmě J. F. bratr po 1. listopadu 1920 další úvěr na základě disposic daných pouze Alfredem F-em, tedy na základě disposic neplatných. Důsledkem toho soud první stolice žalobu zamítl. Avšak názor ten sdíleti nelze. Alfred F. uvědomil sice již dopisem ze dne 21. července 1920 stranu žalující, že ručí jen za dispozice firmy J. F. bratr, pokud dispozice ty jsou podepsány buď jím samým anebo jím a ještě druhým společníkem; avšak dopis ten a odpověď naň ze dne 23. července 1920 nemají významu, neboť žalovaní neuznávají pouze ony dispozice, jež Alfred F. konal sám jménem firmy J. F. bratr u žalobkyně, počínaje dnem 1. listopadem 1920. Přichází tu tedy v úvahu pouze období ode dne 1. listopadu 1920 až do podání žalob. Dle názoru soudu odvolacího nebylo pro toto období třeba a ani možno spoluúčinkování žalovaných. Žalovaní sami připouštějí, že dne 20. listopadu 1920 ujednali s Alfredem F-em, že vystoupí z firmy J. F. bratr, s účinností ke dni 1. listopadu 1920; dále připouštějí, že žalobkyni tento výstup ze společnosti ihned oznámili po onom ujednání a že ode dne 1. listopadu 1920 neměli vlivu na obchody firmy J. F. bratr. Skutečné zaniknutí jednatelství vystoupilých žalovaných mělo býti sice ihned oznámeno rejstříko-

vému soudu ku provedení příslušných zápisů (§ 17 první odstavec zák. o spol. s r. o.), avšak předpis ten jest pouze pořádkovým. Pro osobu třetí, zde žalobkyni, jest směrodatným a závazným faktický zánik jednateilství, třebaže změna ta nebyla provedena v obchodním rejstříku, je-li jen dokázáno, že o zániknutí tom měla osoba třetí vědomost (§ 17 druhý odstavec cit. zák. a čl. 46 obch. zák.). Článek 46 obch. zák. uděluje právo odvolati se totiž na skutečný stav věci ovšem jen principálu oproti osobě třetí, ale není důvodu, proč by se nemohla také třetí osoba, znajíc skutečný, od obchodního rejstříku odchylný stav věci, odvolati na tuto svou vědomost a proč by se pak nemohla podle toho řídit. Úmyslem zákona jest, by nikdo se neodvolával na obsah obchodního rejstříku, když mu jest dobře znám odchylný stav skutečný. Stejně právo má platiti jak pro principála, tak i pro osobu třetí. Věděla-li však žalobkyně, žalovaní to sami tvrdí, že tito vystoupili z firmy, že tedy pouze Alfred F. zůstal jednatelem firmy, nelze na žalobkyni žádati, by dispozice udělené toliko Alfredem F-em odmítla, kdyžtž věděla, že žalovaní již nejsou jednatelem firmy a disposici jako jednatele již podepsati ani nemohou. Žalobkyně provedla tedy právem všechny dispozice jí udělené Alfredem F-em od 1. listopadu 1920 jménem firmy J. F. bratr. Z dopisů žalovaných ze dne 17. října 1922 a 19. října 1922 nemohou žalovaní nic pro sebe vyvozovati, neboť v těchto listinách sdělují pouze žalobkyni, že 1. listopadu (1. prosince) 1920 vystoupili z firmy J. F. bratr, což prý jest žalobkyni beztak známo. Pokud žalovaný Max K. tvrdí v dopise ze dne 17. října 1922, že změny na kontě firmy J. F. bratr mají ve smyslu »des noch bestehenden Gesellschaftsvertrages« jen tenkrát platnosti, byl-li dotýčný příkaz podepsán dvěma jednatelem, jest na omylu. Za prvé neexistuje společenská smlouva ve znění původním, když žalovaní vystoupili z firmy, a za druhé jest žalovaný K. v rozporu se sebou, když ku konci dopisu zase píše, že společenský poměr jest ode dne 1. listopadu 1920 zrušen. Žalovaní nemohli tedy udělovati dispozice a nemohli dotýčné příkazy jako jednatele ode dne 1. listopadu 1920 podepsati, ježto tímto dnem přestali býti jednatelem; že by měli příkazy, určené pro žalující banku, podepsati snad ve vlastnosti jiné, tvrzeno a prokázáno není. Žalovaní ručí tedy zásadně i za závazky firmy J. F. bratr, vzniklé též po 1. listopadu 1920 u žalobkyně. Avšak žalovaní namítají, že byli po svém vystoupení z firmy J. F. bratr stranou žalující zproštěni z dalšího ručení za závazky firmy. Vzhledem ku svému právnímu stanovisku soud procesní nezabýval se s touto otázkou prohlásiv ji za nerozhodnou a zůstalo řízení v tomto směru kusým (§ 496 čís. 2 a 3 c. ř. s.).

N e j v y š š í s o u d zrušil napadené usnesení a vrátil věc odvolacímu soudu, by o odvolání dále jednal a znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Přihlížeje ke skutkovým zjištěním odvolacího soudu jest řešiti otázku, zda žalovaní ručí podle smlouvy ze dne 10. dubna 1920 za závazky firmy J. F. bratr vzniklé u žalobkyně po 1. listopadu 1920, tedy po dni, jímž žalovaní podle dohody ze dne 20. listopadu 1920 vystoupili ze společ-

nosti. Rozřešení této otázky souvisí se zodpověděním předběžné otázky, zda dispozice, jimiž byly tyto závazky vyvolány, dané žalobkyni po 1. listopadu 1920 pouze Alfredem F-em jako jediným jednatelem jménem firmy zavazovaly právně tuto firmu (§ 19 zák. o společnostech s ručením obmezeným). Odvolací soud zodpověděl obě otázky kladně, vycházejí z názoru, že žalobkyně byla ode dne 1. listopadu 1920, kdy žalovaní vystoupili ze společnosti, oprávněna provésti veškeré dispozice dané jí Alfredem F-em s účinkem pro firmu, když věděla, že žalovaní již nejsou jednatelem této firmy a jako takoví nemohou disposici již podepsati. Názor ten jest však mylný. Jest sice souhlasiti s odvolacím soudem, že podle §u 17 zákona o společnostech s ručením obmezeným zápis zániku zastupovacího práva dočasných jednatelů do rejstříku nezakládá teprve právní existenci této okolnosti, a že odvolaní jednatele, třebas by v rejstříku ještě byli, nejsou oprávněni společnost zastupovati a že lze okolnost tu namítati i naproti osobám třetím, pakli jim, jako v tomto případě, byla známa. Avšak o tuto otázku v souzeném případě nejde. Zde jde o to, zdali Alfred F. po 1. listopadu 1920, kdy zůstal jediným jednatelem, mohl, pokud nebyl zánik zastupovacího práva žalovaných zapsán v rejstříku, svým právním jednáním (disposicemi danými žalobkyni) předsevzatým jménem společnosti, platně tuto zavázati (§ 19 uvedeného zákona). A v tom směru neřešil odvolací soud případ správně. Odvolací soud připouští sám a bylo ostatně rozhodnutím nejvyššího soudu ze dne 26. listopadu 1924 Rv II 451/24 vysloveno, že smlouvou, kterou se všichni tři jednatele společnosti dohodli, že žalovaní jako dosavadní jednatele oprávnění firmu zastupovati, vystoupí ze společnosti, byla provedena změna společenské smlouvy. To ovšem neznamenal, jak se stěžovatelé mylně domnívají, že se změnila společnost, neboť tato existovala právně dále. Aby však usnesení společníků o změně společenské smlouvy právně účinkovalo, musí býti podle §u 49 druhý odstavec zákona ze dne 6. března 1906, čís. 58 ř. zák. zapsáno do rejstříku. Před zápisem nevíže ani společníky ani kruhy vnější, poněvadž platí posud nezměněná smlouva společenská, zapsaná do rejstříku podle §u 11 zákona. Usnesená změna společenské smlouvy byla do rejstříku zapsána, jak zjistil první soud, teprve dne 12. října 1925. V mezidobí od 1. listopadu 1920 do 12. října 1925, kdy právě vznikla zažalovaná pohledávka disposicemi učiněnými pouze Alfredem F-em jménem společnosti, platila posud nezměněná smlouva společnosti, dle níž byli k zastupování firmy oprávněni dva jednatele společně a dle níž znamenání firmy dělo se tím způsobem, že její znění podepsali dva k jejímu zastupování oprávnění jednatele. I když dle řečeného žalovaní jako vystoupilí jednatele nebyli — třebas byli v rejstříku — oprávněni společnost zastupovati, nemohl ji v tomto mezidobí také zastupovati Alfred F. sám, když jeho oprávnění bylo závislým od právní účinnosti usnesené změny společenské smlouvy, která nastala teprve zápisem této firmy, tedy dne 12. října 1925. Jeho disposicemi danými v době té jménem firmy žalující straně nevznikly proto podle §u 19 cit. zákona závazky vůči společnosti. Pakli tomu tak, neručí ani žalovaní podle smlouvy ze dne 10. dubna 1920 za tyto závazky, ježto tu nejde o závazky týkající se firmy J. F. bratr. Náleží proto

odvolacímu soudu, který, vycházející z mylného právního názoru, ve věci dosud nerozhodl, aby řídě se právním názorem shora uvedeným, tak učinil.

Čís. 6576.

I posledního pořízení, postrádajícímu formálních náležitostí platnosti, lze zjednatí platnost uznáním účastněných osob.

(Rozh. ze dne 15. prosince 1926, R I 1005/26.)

Pozůstalostní soud přijal na soud dědickou přihlášku pozůstalé manželky ze závěti s dobrodiním inventáře jakož i protokol o projednání pozůstalosti. Rekursní soud zrušil pozůstalostní řízení, počínajíc usnesením ze dne 1. prosince 1924, jako zmatečné a uložil prvému soudu, by jednal dále po zákonu. Důvody: Soud pozůstalostní správně prohlásil poslední pořízení Antonína Č-a, zůstavitelem nepsané, jím však, pak Josefem Z-em, jako svědkem a zapisovatelem, Bedřichem N-em, svědkem a Aloisem Š-em za starostu obce, podepsané. Ani pozůstalá vdova, ani stěžovatelé (zůstavitelovy zletilé děti) nepodali notářství jako soudnímu komisařství dne 14. listopadu 1924 a 28. listopadu 1924 dědické přihlášky, vyhradili si dodatečnou dědickou přihlášku, aniž jim k tomu byla nějaká určitá lhůta povolena. Když však při roku dne 28. listopadu 1924 pozůstalá vdova žádala za výslech svědků posledního pořízení podle Šu 585 obč. zák., tvrdíc, že poslední pořízení, jsouc formálně jako písemná závěť neplatné, považovati dlužno za závěť ústní, při níž přítomní svědci zápisy si byli učinili, rozhodl o tomto návrhu soud usnesením ze dne 13. prosince 1924 a zamítl návrh na výslech svědků posledního pořízení dle Šu 585 obč. zák. a rozhodl, že pozůstalost tuto projednati sluší dle zákona. O stížnosti pozůstalé vdovy soud vyslechl dědice a, když prohlásili, že platnost i pravost posledního pořízení uznávají a souhlasí s tím, aby pozůstalost byla projednána podle posledního pořízení, pokud se týče na základě dědické dohody, ve smyslu posledního pořízení uzavřené, nevyhověl soud v cestě rozkladu stížnosti, nýbrž prostřednictvím notářství jako soudního komisařství projednal pozůstalost s jedine, a to ze závěti za dědičku se přihlásivší pozůstalou vdovou a vydal odevzdací listinu. Soud měl, byl-li učiněn návrh na slyšení svědků podle Šu 585 obč. zák., o něm dle přesného znění Šu 586 obč. zák. upraveného první novelou ze dne 12. října 1914, čís. 276 ř. zák. zavéstí šetření, měl slyšeti osoby na posledním pořízení podepsané, a pak teprve dle výsledků výpovědí těchto osob rozhodnouti o platnosti či neplatnosti posledního pořízení jako ústního a rozhodnouti o tom, bude-li se pozůstalost projednávat dle posloupnosti testamentární či intestátní; teprve po pravomoci tohoto usnesení, jež slušelo všem dědicům doručiti, bylo možno přijati případné dědické přihlášky na soud. Toto šetření rázu donucovacího měl soud provést z moci úřední, jak § 2 pátý odstavec patentu ze dne 9. srpna 1854, čís. 208 ř. zák. nařizuje, a soud prvý nemohl se spokojiti prohlášením zákonných dědiců,